

Publicație editată de Parohia TOMA COZMA,
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax: 0232 211 273,
Preot paroh Mihai Mărgineanu, tel. 0742 044 844
Preot II Iustinian-Ionuț Răduc, tel. 0729 935 888,
Secretar redacție Vasilica Onofrei, tel. 0741 706 602,
redactor_sef@yahoo.com
www.parohiatomacozma.ro,
parohiatomacozma@gmail.com

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul IBAN RO38 RZBR 0000 0600 0027 6450 deschis la Raiffeisen Bank Iași

Acțiuni pentru copii, elevi, studenți și tineri organizate în parohia noastră

Adresăm elevilor, studenților și tinerilor interesați invitația de a se înscrie la
CURSUL GRATUIT DE ÎNVĂȚARE A CÂNTĂRILOR LITURGICE ORTODOXE - ediția a VII-a -
pe care l-am reorganizat în vederea constituirii unui grup coral care să intoneze duminica dimineața cântările din timpul slujbei Utreniei sau din cadrul Sfintei Liturghii atunci când membrii Corului Parohial sunt plecați în turnee.
Ședințele se desfășoară în fiecare duminică la ora 18.30. Vă așteptăm !

De asemenea, adresăm tuturor copiilor, elevilor, studenților și tinerilor interesați invitația de a se înscrie în
CLUBUL DE SAH pe care îl vom organiza la parohie.

DETALII și ÎNSCRIERI pentru toate aceste activități la tel. 0741 706 602 (Orange) sau 0761 621 994 (Cosmote)

Biblioteca Parohială
*Delectează-te cu o carte nouă!
Citește și informează-te !*
Prin Biblioteca Parohială vă punem la dispoziție o gamă largă de cărți religioase și de cultură generală.

Program de funcționare:
Duminica, între orele 11.00-12.00

Persoane de contact:
*Alexandra Popa, tel. 0720 606 820,
petite_sourire@yahoo.com
*Irina Dănilă, tel. 0742 344 024,
Iris_pretty_girl2006@yahoo.com

Bluze și elemente de vestimentație tricotate manual, împletituri etc. Modele și culori pentru toate gusturile la prețuri minime.

Persoană de contact:
Natalia Țurlea,
tel. 0232 315 912

Minunile Sfintei Icoane a Maicii Domnului "Prodromița" (IX)

de Arhim. Antipa Dinescu
(continuare din numărul trecut)

Iarăși la Lida, în biserica făcută de Eneia și de cei șaptezeci de apostoli, care s-a ridicat în numele Născătoarei de Dumnezeu, încă în viață fiind Stăpâna, și pe care, din pizmă, evreii voiau să o risipească, iar împreună cu ei și închinătorii de idoli. Dar, după porunca stăpânitorului cetății aceleia, s-a pecetluit ușa bisericii; și după trei zile deschizând-o, au aflat zugrăvită – dar nefăcută de mână – icoana Maicii lui Dumnezeu, de trei coți înaltă, haina având-o albastră, iar deasupra acelei haine, alta de porfiră; fiind scrise deasupra ei aceste vorbe: „Maria, Maica Împăratului Hristos din Nazaret”. Și nenumărate minuni s-au săvârșit de această Sfântă Icoană.

În zilele Împăratului Tiberie și ale Patriarhului Serghie [sec. VII], s-a zugrăvit nevăzut pe pânză chipul lui Iisus Hristos, în casa unei văduve, Maria din Meletin, unde și nenumărate minuni s-au făcut de la această Sfântă Icoană.

În zilele viețuirii Sale pe pământ, Împăratul Împăraților, Domnul nostru Iisus Hristos, rugându-Se în Muntele Măslinilor, a asudat cinstită Fața Lui; și luând o basma de la unul dintre ucenicii Săi și ștergându-Se, îndată nevăzut s-a întipărit cinstită Fața Lui pe acea basma; și cine poate spune cu amănuntul minunile câte le-a săvârșit acel chip dumnezeiesc?

Și ca să nu vă îngreunez, nu am adus mărturii cu de-amănuntul; dar văzând că, față de cele pomenite mai sus, mulți stau nedumerindu-se și zic că nu s-a mai auzit de icoane nezugrăvite de mâini omenești, de aceea am fost silit să mai aduc o mică încredințare; iar voind cineva mai mult a cerceta, gata sunt mii de dovezi despre Sfintele Icoane, și lesne a le aduce înainte. Însă nouă ni se cuvine a zice, cu Sfânta lui Hristos Biserică: „Mută să fie gura păgânilor, care nu se închină cinstitei Icoanei Tale, celei zugrăvite și săvârșite cu darul Duhului Sfânt, dat Preacuratei Fecioare, Maicii lui Dumnezeu!”

Să se minuneze tot auzul omenirii, și glasuri de bucurie și de mulțămire cu dorire să se înalte preadulcelui nostru Ziditor, Care ne-a dăruit astfel de mijlocitori și veșnice monumente pe pământ. Pentru aceea și noi toți împreună, popoare, seminții și limbi, laudă Împărătesei Cerului să-i aducem, în ziua aceasta preavestită a praznicului nostru; că astăzi puterile cele nevăzute ale cerurilor din cer au căutat și cu noi nevăzut prăznuiesc. Astăzi s-a împlinit proorocia lui David, care zice: „Să se veselească cerurile și pământul să se bucure”, că iată, pe amândouă le-a primit cea cu dar dăruită, și spre cântarea acestei Sfinte Icoane poftesc astăzi ochii evlaviosului vostru cuget, o, preaiubitoare de serbare adunare.

Așadar, îndrăznesc a vă ruga, în numele Celui pe Care-L vedem pe această Sfântă Icoană, ținându-Se de Prea Curata Sa Maică în sfintele ei brațe, ca să răspundă oricui se bizuiește a zice ceva împotriva dumnezeieștilor minuni!... Dumnezeu, pentru îndurările milei Sale, ne-a dăruit luminare nouă, celor ce eram întru întunericul puținei credințe, sau, mai bine-zis, ne-a dăruit mântuire nouă, celor păcătoși, chiar dinaintea ochilor noștri.

(continuare în numărul viitor)

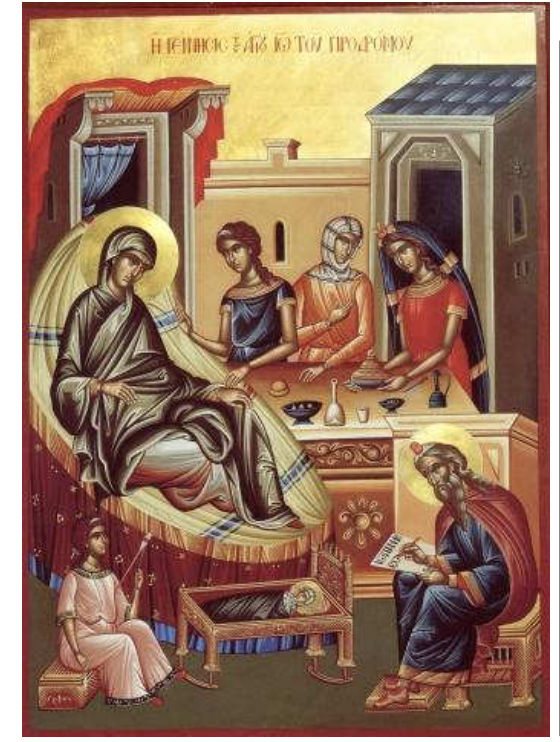
PUTEȚI SPRIJINI BUNUL MERS AL LUCRĂRILOR DE CONSOLIDARE DE LA BISERICA NOASTRA PRIN:

- contribuții financiare și alte forme pe care le considerați de cuviință
- implicare în susținerea meselor zilnice pentru constructori.
PROGRAMĂRI LA OFICIUL PAROHIAL, tel. 0232 211 273 sau direct la PANGARUL BISERICII
Detalii și informații puteți obține oricând, contactându-ne la binecunoscutele date, pe care le găsiți și în colțul din stânga sus al acestei pagini.
Mulțumim călduros enoriașilor și colaboratorilor care deja au răspuns apelului nostru, implicându-se încă de la început cu mult devotament în responsabilitățile pe care aceste ample lucrări ni le ridică tuturor.

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

**Martie:
Nașterea Maicii Domnului**

„Nașterea ta, de Dumnezeu Născătoare Fecioară, bucurie a vestit la toată lumea; că din tine a răsărit Soarele dreptății, Hristos Dumnezeul nostru, și, dezlegând blestemul, a dat binecuvântare și, stricând moartea, ne-a dăruit nouă viață veșnică”.

Troparul Nașterii Maicii Domnului

Evangelhia Praznicului Nașterii Maicii Domnului
Luca X, 38— 42; XI, 27, 28

Și pe când mergeau ei, El a intrat într-un sat, iar o femeie, cu numele Marta, L-a primit în casa ei. Și ea avea o soră ce se numea Maria, care, așezându-se la picioarele Domnului, asculta cuvântul Lui. Iar Marta se silea cu multă slujire și, apropiindu-se, a zis: Doamne, au nu socotești că sora mea m-a lăsat singură să slujesc? Spune-

i deci să-mi ajute. Și, răspunzând, Domnul i-a zis: Marto, Marto, te îngrijești și pentru multe te silești; Dar un lucru trebuie: căci Maria partea bună și-a ales, care nu se va lua de la ea. Și când zicea El acestea, o femeie din mulțime, ridicând glasul, I-a zis: Fericit este pântecul care Te-a purtat și fericiti sunt sânii pe care i-ai supt ! Iar El a zis: Așa este, dar fericiti sunt cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc.

Duminica a treisprezecea după Rusalii

SEPTEMBRIE - ÎNCEPUT BUN PENTRU SANATATEA NOASTRA ȘI A MEDIULUI

Luna septembrie, început al anului bisericesc și început al toamnei are și menirea de a ne aduce aminte de responsabilitatea pe care o avem față de mediul înconjurător, în special față de aerul pe care-l respirăm. Pentru acest motiv, perioada dintre 16 septembrie (Ziua Internațională pentru Protecția Stratului de Ozon) și 22 septembrie (Ziua Europeană fără Mașină), a fost instituită **Săptămâna Mobilității Europene**, menită să stimuleze mișcarea în aer liber, drumeția, călătoria fără mijloace auto.

Propunem tinerilor noștri două acțiuni ce ne pot pregăti pentru această inițiativă europeană:

Învățarea mersului pe bicicletă

Astăzi, **duminică, 6 septembrie, începând cu ora 16.00**, oferim o primă posibilitate celor interesați să învețe sau să își reamintească mersul pe bicicletă. Prin sprijinul firmei Bioma Agro Ecology Co – cu o vastă experiență în domeniul cercetării și producției ecologice - vor fi puse biciclete la dispoziția tuturor tinerilor care vor dori să participe, aceștia primind și consilierea necesară.

Un nou pelerinaj cu bicicleta

În preajma sărbătorii Sfintei Cruci, **sâmbătă, 12 septembrie, la ora 10.00**, vă invităm la un nou pelerinaj pe bicicletă până la Crucea Trinitas de pe Dealul Păun. Această Cruce, amplasată în anul 2006 la inițiativa mitropolitului Daniel Ciobotea (actualul patriarh al Bisericii Ortodoxe Române), este cea mai înaltă cruce din România, depășind ca înălțime Crucea de pe vârful Caraiman.

Participanții sunt rugați să fie prezenți la biserică la ora 9.30 și să aibă la ei în mod obligatoriu: un rucsac, sandwich-uri, glucoză, dulciuri, apă.

Vă rugăm confirmați participarea la Secretarul de redacție al revistei parohiale „Credința și fapta”, tel. 0741 706 602 (Orange), 0761 621 994 (Cosmote).

Id messenger/mail/skype:redactor_sef@yahoo.com.
Vă așteptăm!

Maica Domnului început al înnoirii noastre

Miercuri, în săptămâna care a trecut, Biserica Ortodoxă a serbat *Începutul Anului Bisericesc*. Precum știm, noi creștinii ortodocși începem Anul Bisericesc cu data de *1 septembrie* și acest început își are temeiul în tradiția vechi-testamentară, ce consideră că din această zi Dumnezeu a început Creația lumii văzute. Tot în luna *Țisri*, cum o numeau ei, apele potopului au scăzut și corabia lui Noe s-a oprit pe Muntele Ararat și tot în această lună Moise a coborât de pe Sinai cu tablele Legii, ia mai târziu, s-a început construirea cortului Domnului.

Primii creștini au păstrat această tradiție, socotind că Hristos s-a născut în anul 5.508 de la Facerea Lumii, dar mai ales pentru faptul că Însuși Mântuitorul și-a început propovăduirea în această zi, cuvântând în sinagoga din Nazaretul natal (Luca,4,18-21). La această zi de început s-a raportat și Sfântul Cuvios Dionisie Exiguul (Cel Mic) chiar atunci când a calculat un nou mod de socotire a anilor, de la Nașterea lui Hristos. De aceea, Sfântul Dionisie, canonizat în sedinta de lucru a Sfantului Sinod al Bisericii Ortodoxe Romane din 8-9 iulie 2008, se serbează tocmai în ziua de 1 septembrie a fiecărui an.

Iată că, după *Începutul anului bisericesc*, cea dintâi sărbătoare orânduită de Biserica este *Nașterea Maicii Domnului*, sărbătoare pe care *marți, 8 septembrie*, o vom cinsti. Această sărbătoare, deși nu o găsim în vreun fel enunțată în Sfintele Evanghelii, ea are o greutate și o importanță deosebită. Pentru că, din Sfânta Tradiție știm că Maica Domnului a fost un copil foarte așteptat în familia ei. Părinții săi, Ioachim și Ana, au încărunit și au îmbătrânit rugându-se să le dea Dumnezeu un copil pentru că a nu avea copii, era semnul lipsei binecuvântării lui Dumnezeu în acea familie. Acel copil însă le-a fost dăruit tocmai când se așteptau mai puțin, la vremea bătrâneții și de aceea nu avem informații în Sfintele Scripturi despre bunicii lui Hristos pentru că ei se stinseră din viață de timpuriu. Încă din frageda-i copilărie, a fost încredințată de către părinții săi Templului ca dedicată slujirii Domnului.

Putem spune că această Sărbătoare ne oferă două coordonate, două aspecte care se referă la viața noastră. Întâi de toate la faptul că, iată, *Dumnezeu a răspuns nădejților celor care s-au rugat cu stăruință*, în mod constant și nu și-au pierdut credința. Hristos Izbăvitorul a venit în lume din Fecioara Maria, care, la rândul ei, a venit în lume ca semn al izbăvirii pentru familia sa. Spune de fapt una din cântările din cadrul Slujbei Utreniei de la această sărbătoare, că „*Ioachim și Ana izbăviți au fost de osândirea nenașterii de prunci*”. A venit Sfânta Fecioară Maria așadar acolo unde rugăciunea a fost stăruitoare și credința neîndoielnică.

Dar rugăciunile stăruitoare și credința părinților, care au fost primite la Dumnezeu și împlinite în mod fericit, au avut și o *contribuție importantă, devenind temelia în formarea duhovnicească* a Fecioarei Maria, încă din frageda-i copilărie. Desigur, a fost aleasă de Dumnezeu pentru calitățile sale native, dar mai ales pentru calitățile pe care și le-a dobândit și cultivat în sânul familiei, iar mai apoi în ambietul de rugăciune al Templului. O numim pe Sfânta Maria în rugăciuni: *Fecioară precurată, pururea Fecioară* subliniind curătenia ei sufletească, nevinovăția ei în a judeca lucrurile lumii acesteia. De aceea, încă din vremea apostolilor și până la noi, creștinii de astăzi, prezența Maicii Domnului, înălțarea gândului la ajutorul ei, poartă în suflet acea ușurare și seninătate pe care o aduce nevinovăția umană, lipsa păcatului care dau vigoare și negrăită bucurie sufletului.

Cinstirea Maicii Domnului pentru noi astăzi înseamnă și cinstirea lui Dumnezeu care răspunde rugăciunilor omului și așteptărilor noastre. Din această perspectivă, putem lesne înțelege că, de fapt, evenimentele triste pe care le trăim uneori, nu reprezintă atât o pedeapsă a lui Dumnezeu sau o diminuare a Proniei divine, cât mai ales efectele neglijenței noastre în relația cu Dumnezeu. Ni se revelează astfel, nemăsurata iubire de oameni a lui Dumnezeu, care, nu numai că este îndelung-răbdător, dar chiar este dispus își întoarcă voia uneori după dorințele noastre. Doar că noi trebuie să stăruim în rugăciune și să nu ne pierdem credința, mai ales acum, când dreapta noastră credință este asaltată de atâtea răătăcirii și prezentări eronate. Nădejdea umană ar putea să se concretizeze în această zi a *Nașterii Maicii Domnului* care vine pe lume ca izbăvire pentru părinții săi, dar și ca început al mântuirii noastre, ca început al punerii în lucrare, ca punct de plecare pentru desfășurarea Tainei celei din veac a lui Dumnezeu, care are în vedere mântuirea.

Pr. Mihai Mărgineanu

Viață și activitatea Sfântului Ierarh Varlaam Mitropolitul Moldovei

(II)

(continuare din numărul trecut)

Pentru a obține încuviințarea tarului și a-i arăta prețuirea deosebită, Miron Barnovschi îi trimite în dar, într-un chivot de argint aurit, moaștele Sfântului Iacov din Persia și alte obiecte de preț. Din mulțimea scrisorilor de recomandare și din greutatea persoanelor ce le semna, se vede ce importanță mare se dădea soliei ca să-și atingă scopul. Delegația a plecat de la Suceava în ziua de 12 Decembrie 1628 și după ce a trecut prin Kiev, de unde s-a înarmat cu scrisori și cu tâlmaci, a ajuns la Potivlia, locul unde a trebuit să spună scopul vizitei la Moscova. Cneazul de la Potivlia a înștiințat pe tar prin Biroul Ambasadorilor din Moscova despre solia din Moldova și despre însărcinarea ce o avea, propunând să fie primită. Procedeu acesta se aplică tuturor misiunilor străine, urmărindu-se posibilitatea de spionaj. Tarul a acceptat să primească solia care a ajuns la Moscova în februarie 1629. Aici a fost supusă unui nou interogatoriu la Biroul Ambasadorilor, după care s-a fixat primirea la tar în ziua de 4 Martie. Varlaam a prezentat tarului scisorile de recomandare și darurile din partea lui Miron Barnoschi. La rân dul sau, tarul a miluit cu daruri pe membrii delegației, cu obiecte după rangul fiecăruia. I s-a permis lui Varlaam să trateze cu pictori moscoviți angajarea icoanelor. Deoarece acesta dorea să se întoarcă în țara cu icoanele comandate, iar lucrul acesta cerea mai mult timp, a trebuit să elibereze la 21 aprilie pe ceilalți tovarăși și să se întoarcă spre casă, rămânând doar cu Ierodiaconul Petru și doi servitori să aștepte în Moscova până ce pictorii îi vor fi executat comanda. La Moscova, a cercetat multe mănăstiri din acea grădină a Maicii Domnului, a văzut felul de viață al cuvioșilor și a agonisit multe învățături pe care le-a folosit mai târziu, a ascultat cu smerenie sfaturile monahilor bogați în bunătăți duhovnicești și săraci în grijile lumești, apoi s-a închinat și s-a rugat în multe din bisericile și mănăstirile lor.

Indicațiile asupra icoanelor au fast date de Varlaam, după un model văzut de dansul. Pictorii Isidor Pospup și Bejan Napudnai au executat modelul întocmai, pictând icoanele una cu Sfântul Mucenic Ioan cel Nou și Sfântul Mare Mucenic Gheorghe iar cealaltă reprezentând pe Sfântul Procopie și Sfântul Mercurie, însă, când să predea lucrările, Patriarhul Filaret, având alte păreri despre cele pictate s-a opus, găsind ținuta sfinților necuviințoasă. Varlaam a plecat spre casă la 29 Decembrie 1629, fără icoane, dar plătind costul comenzi.

În țară Miron Barnovschi nu mai era pe tronul Moldovei și nici Anastasie Crimca pe tronul mitropolitan, așa că Arhimandritul Varlaam nu mai avea cui să dea socoteală de nereușita misiunii lui, și se reîntoarce la Secu. Icoanele totuși aveau să fie aduse în țara de la Moscova, tot de Varlaam, mai târziu, cu mijlocirea domnitorului Vasile Lupu. În iulie 1632, după moartea Mitropolitului Atanasie, care păstorise puțină vreme, clerul și credincioșii moldoveni trebuiau să aleagă un nou arhipăstor. Singurul candidat care putea să gândească la scaunul mitropolitan, în condițiile vieții bisericești de atunci, era episcopul de Roman, sau, cel mult, unul din ceilalți doi episcopi moldoveni, cel de Rădăuți sau cel de Huși. De data aceasta, însă, tradiția temeinic înrădăcinată în viața bisericească a Moldovei n-a împiedicat libertatea de gândire, de voință și de hotărâre a clericilor și credincioșilor moldoveni.

Cultura Arhimandritului Varlaam, cunoștințele sale despre oameni și viață, distincția pe care o arătase în călugărie, experiența sa, notorietatea sa la Kiev și Moscova, în cele mai înalte cercuri ale Moldovei, cât și între călugări, preoți și credincioși, legăturile pe care le avea cu boierii din țară, ca factor activ și hotărâtor în viața de stat a Moldovei, l-au ridicat în scaunul mitropolitan. La 23 septembrie 1632 Varlaam este hirotonit arhieru și ridicat pe scaunul mitropolitan al Moldovei, rupând tradiția succesiunii ce se practicasă până atunci. Valoarea lui personală depășea cu mult pe ierarhii aflați în scaune la Rădăuți, Huși și Roman. Cuvântul de salutare i-a fost ținut de vestitul teolog grec Meletie Sirigul, marele dascăl al Patriarhiei de Constantinopol, dușman al calvinismului. De la pășirea pe treptele scaunului mitropolitan, Varlaam era înconjurat și prețuit de oameni cu renume în întreaga Ortodoxie.

Mitropolitul Varlaam și-a început lucrarea păstorească chiar de a doua zi: cercetări duhovnicești, hirotonii de preoți după trebuință, osteneala apostolesca în via Domnului spre folosul sufletesc al tuturor păstoriților care îl îmbrățișau pretutindeni cu iubire și ascultare. Sfântul sfătuia, mângăia pe toți cu duhul blândității și mai ales tămăduia rănile sufletului omnesc.

La 27 aprilie 1634 unge domn al Moldovei, pe Vasile Lupu. Reședința Mitropolitului Varlam lângă domnitor era determinată de împrejurarea că Iașul se contura cu fiecare an ce trecea, drept capitală politică și bisericească a Moldovei, dar și de faptul că Mitropolitul era sfetnic domnesc apropiat. Mitropolitul câștigase multă autoritate în lumea ortodoxă și este numărat printre cei trei ierarhi, alături de Partenie, Mitropolitul Adrianopolului și Porfirie, Mitropolitul Niceei, dintre care avea să fie ales alt păstor pentru scaunul patriarhal de Constantinopol în 1639, fapt unic în istoria Bisericii Ortodoxe Române. Aceasta se datora prestigiului de care se bucura mitropolitul moldovean în fata forului electoral Constantinopolitan, dar și lui Vasile Lupu, care-l prețuia și a cărui influență era tot mai puternică în viața Patriarhiei Constantinopolitane. Tot în același an, pe 6 mai, Varlaam sfințește Biserica Mănăstirii Sfinții Trei Ierarhi din Iași, cea mai impunătoare biserică din punct de vedere arhitectonic din lume ce uimește prin arhitectură și ornatația exterioară, iar în 1641 Mitropolitul Varlaam și Vasile Lupu aduc în procesiune din Constantinopol cu mare cinste moaștele Sfintei Cuvioase Parascheva și așează la Iași, cu evlavie în Biserica Mănăstirii Sfinții Trei Ierarhi.

La 1642, Varlaam s-a învrednicit a participa la lucrările sinodului din Iași, iar la 1643 tipărește prima carte apărută la Iași, la Mănăstirea Sfinții Trei Ierarhi, Cazanica sau „Carte românească de învățătură la dumenecele de prestean și la praznicele împărătești”, în patru tiraje, cu o difuzare fără precedent în toate bisericile romanesti de pretutindeni, cu explicări evanghelizatoare în graiul țărănesc, contribuind la unificarea sufletească a credincioșilor despărțiți în voievodate și asupriri impuse de peste hotare. Amintind în prefața Cazaniei „de lipsa dascălilor și a învățăturii la români”, Mitropolitul Varlaam sfătuiește pe domn să înființeze și organizeze la Iași un colegiu ca cel de la Kiev, pentru instruirea și luminarea tinerilor moldoveni. A urmat apoi în 1644 lucrarea „Șapte Taine a Bisericii”, iar în 1645 Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu. Preocuparea esențială a ierarhului moldovean a fost editarea cărților bisericești în limba română, pentru a instrui și

familiariza pe preoți cu diferitele probleme teologice, care în vremea aceea erau subiect aprins de discuție și pentru a arăta credincioșilor cunoașterea adevărurilor de credință ortodoxă și a normelor morale religioase prin care se pot împăca cu Dumnezeu. În acea vreme preoții nu aveau cunoștințele necesare misiunii lor pastorale, iar credincioșii nu aveau nici un fel de instrucție religioasă, de aceea lucrările personale ale Mitropolitului Varlaam, precum și cele care au apărut sub îndrumarea sa, au împlinit, un timp, funcția unei școli de pregătire teologică.

În anul 1644, Mitropolitul Varlaam este trimis la Târgoviște, unde domnea Matei Basarab, într-o misiune diplomatică, să negocieze pacea dintre acesta și Vasile Lupu, și găsește la distinsul cărturar Udriște Năsturel, cumnatul lui Matei Basarab, o cărțutie mică, plină de învățături eretice. Varlaam și Udriște Năsturel, vor analiza Catehismul calvinesc și mijlocind adunarea, în sobor a episcopilor din cele două țări, aceștia vor condamna conținutul cărții: „Dumnealui Udriște Năsturel, spune Varlaam, carele ca un iubitor de învățături și socotitoriu credinței ceii drepte, în mijlocul altor cărți noao ce mi-au arătat, adusu-mi-au și o cărțutie mică, în limba noastră românească tipărită...care o am aflat plină de otravă de moarte sufletească”. Mitropolitul își ia sarcina de a răsturna erezile calvine, alcătuind lucrarea „Răspuns împotriva catehismului calvinesc”, la 1645. Varlaam împaca pe cei doi domni, care ca preț al păcii au ridicat câte o biserică, Vasile Lupu restaurând din temelie Biserica Stelea din Târgoviște, iar Matei Basarab ridicând Biserica din Soveja. La 23 martie 1645, Varlaam hirotoneste pe egumenul Paisie de la Galata, Patriarh al Constantinopolului, ajutat de episcopul Larisei, Grigorie și de Anastasie de la Roman. Din documentele vremii aflam ca acest vlădică a fost un neobosit păstor sufletesc și cu mare grijă pentru turma sa, și totodată, un dărz apărător al dreptei credințe, într-o vreme când dușmanii Ortodoxiei încercau, prin diferite mijloace, să sfărâme unitatea religioasă și sufletească a românilor. Necruțând ostenețile, a ținut soboare și a apărât interesele Bisericii romanesti cu rară pricepere pentru acele vremi, cu armă puternică a cuvântului și a scrisului, ca un dibaci mânuitor al condeiului împotriva vrăjmașilor credinței sale strămoșești. Se retrage la Mănăstirea Secu, mănăstirea lui de metanie, spre sfârșitul vieții, căci fusese lovit de o paralizie a mâinilor la 1653, luând cu sine o parte din odăjdii, care au fost păstrate până la începutul primului război mondial, iar apoi transportate în Rusia la 1956. După unele cronici, se stinge din viață în perioada dintre 18 august și 19 decembrie 1657 la Mănăstirea Secu, unde se odihnește până astăzi în partea de sud a Bisericii din curtea mănăstirii, fiind pomenit la rugăciunile de zi și de noapte, nu departe de cimitirul multor smeriți monahi, care l-au ascultat în cinste.

Mitropolitul Varlaam Motoc, a fost și a rămas o flacăra vie în Ortodoxie, ctitor de carte românească, cumpănit înțelept în relațiile ce și le-a câștigat, zelos apărător al Ortodoxiei, împăciuitor al domnilor români învrăjmasiți, purtător de grijă pentru ridicarea nivelului cultural al preotiei și pururea străduindu-se la luminarea poporului moldovean din sânul căruia ieșise ca simplu fecior de țaran. Prin toate aceste daruri sufletești se conturează armonios dorul sau neîntrecut de slujire creștinească și românească.

Nici un cărturar sau ierarh român de până atunci nu a arătat atât patos în slujirea cu cuvântul și cu fapta, atât a crezului creștin, cât și a celui românesc. Viața Mitropolitului Varlaam s-a asemănat țarinei cu mult rod, izvor a nenumărate bunătăți, mijlocul dobândirii de har duhovnicesc. Postul i-a fost păzitor trupului și sufletului, cale spre pocăință, ascultarea și omenia podoabele vieții. A urmat dreptatea, credința, dragostea, pacea. A fost bun către toți, tata sârmanilor, săracilor milostiv, mângâietor celor întristați, ajutorător celor năpăstuiți și tuturor mare făcător de bine. S-a arătat dreptar turmei sale, atât în mănăstire, cât și în mitropolie, prin toate faptele cele bune și pilda credincioșilor cu cuvântul, cu viața, cu dragostea, cu duhul, cu credința și curăția.

A consemnat *Andreea Alexandra Virlean, după*
 relatarea lui
 Pr. Sebastian Bogdan Filipescu